

Fitxa 12

GIH 12: Ekoizpen eta kontsumo arduratsua

Iraupena: 50-80 minutu
(saio bat edo saio bat eta erdi)

Jardueraren deskribapena

Saio honetan, 12. GIHa landuko da, "Ekoizpen eta kontsumo arduratsua". Fitxa hau Unitate Didaktiko honetako 1. sarrera fitxa landu ondoren irakasleak nahi duen unean gauzatu dezake. Esan bezala, ikasturtean zehar, tutoretza orduetan edota ikasgaiaren programazio didaktikoarekin gaia ondo txertatzeko aukera dagoenean gauzatu daiteke.

Saio honetan, hainbat kontzeptu landuko dira:

- Garapen iraunkorreko 12. helburua, "Ekoizpen eta kontsumo arduratsua", kontzeptua zer den.
- Garapen iraunkorraren eta "Ekoizpen eta kontsumo arduratsua"ren arteko lotura, eta beste 17 GIHekin duen interrelazioa.
- Eredu kapitalistak bultzatzen dituen kontsumo ereduak: kontsumismoa eta horrek sortzen dituen ondorioak.

Kontzeptuak modu erakargarri batean lantzeko asmoz, fitxa honetan, euskarri ezberdinen erabilera proposatzen da. Argazkiak, bideoak, web orriak eta abar egongo dira erabilgarri fitxa honetan (baliabideak eta materialak atalean).

Bestalde, kontzeptuen eta edukien barne-lana errazteko, talde dinamika bat proposatzen da, eta fitxako hurrengo ataletan azalduko da.

Helburu didaktikoak

- Gure kontsumo-ohiturekin lotuta, baliabideak xahutzeak dituen ondorioei buruz gogoeta egitea.
- Gure kontsumo-ohituren aldaketan pertsona guztiok parte hartzeak duen garrantziaz jabetaraztea.
- Planeta iraunkor bat lortzea bermatzen duen ekoizpen-eredu batek duen garrantziaz jabetaraztea ikasleak.
- Kontsumo arduratsugoko eredu batzuekiko sentiberatzea ikasleak.

Saioaren garapena

Saio hau hasteko, irakasleak, labur-labur, Garapen Iraunkorrerako 2030 Agenda eta Garapen Iraunkorrerako 17 Helburuak zer diren gogoratuko du. Ondoren, Garapen Iraunkorrerako 12. Helburuaren azalpena modu erraz eta motibagarri batean gauzatzeko, 2 minutuko iraupena duen bideo hau jar dezake:

GIH 12 | Ekoizpen eta kontsumo arduratsua

<https://www.youtube.com/watch?v=4cXuOxlzZnw&list=PLVpRIgPG0eJmX-SEnHuS2J92WVlZBNdxDV&index=26>

Behin bideoa ikusi ondoren, ikasleek, lehenengo bakarka eta gero talde handian, helburu horren erronka nagusiak zeintzuk diren eta ekoizpen eta kontsumo arduratsua zer den aztertuko dute, eta gero, hausnarketa bat egingo da guztien artean. Hausnarketa indibiduala errazteko, ondorengo egoera eta egoera horrekin loturiko galderak aurkeztuko dira; lehenengo, bakarka erantzungo zaie, eta gero, aukeran, 3-4 pertsonako talde txikietan parteka daitezke erantzunak (10 minutu).

Ikasle bakoitzak folio batean idatziko du zein izan den egindako azken erosketa, eta ondoren, hurrengo galderei erantzungo die, kontsumo arduratsuaren inguruko hausnarketa gauzatzeko:

- » Behar dut edo beharrezkoa da erositako produktua?
- » Desio bat asetzeko erosi dut?
- » Asko pentsatu duzu erosi baino lehen?
- » Zenbat erabiliko dut?
- » Posible nuen norbaiti eskatzea uzteko?
- » Erosi aurretik bilatu dut informaziorik, kalitate hobe eta prezio txikiagoa daukan produktua erosteko?
- » Jada erabiltzeari uzten diodanean, zer egingo dut produktuarekin?
- » Material birziklagarriekin eginda dago?
- » Erabilitako lehengaiak berriztagarriak dira?
- » Badakit produktua nork eta nola egin den?

Hasierako hausnarketa egin ondoren, eta ekoizpen eta kontsumo arduratsua zer diren eztabaidatu ondoren, garrantzitsua izango da, irakaslearen laguntzarekin, arduratsuak ez diren kontsumo ereduek, hala nola, kontsumismoak eta horrek sortarazten dituen ondorio negatiboak guztien artean identifikatzea. Era berean, baita beste 17 GIHrekin (Garapen Iraunkorreko Helburuak) dituen loturak identifikatzea, eta lotura horien arrazoieta pixka bat sakontzea ere.

Ikasleentzat erakargarria izan daiteke, azken urteotan gure inguruan oso ezaguna egin den Black Friday ekimen kontsumistaren inguruko bi bideo labur hauek ikustea ondoren:

Informe Semanal - Navidades in Black Friday (9 min):

<http://www.rtve.es/alacarta/videos/informe-semanal/informe-semanal-navidades-in-black-friday/3819622/>

Black fraude- por un día sin compras (3 min):

<http://ahotsa.info/educia/black-fraude-por-un-dia-sin-compras-y-364-de-consumo-responsable>

Irakaslearentzat lagungarria izan daiteke ondorengo orrialdean dagoen informazioa aurrez ikustea dinamizazio lana errazteko, eta ongi legoke ondorengo bideoa ikustea:

<https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/sustainable-consumption-production/>

Ondoren, irakasleak 4-5 pertsonako taldeak osatuko ditu, eta ondorengo talde-dinamika aurkeztuko du:

Talde bakoitzak 5 minututako iraupena izango duen **ROL-PLAYING** bat prestatu beharko du; lan horretan, ondorengo pertsonaiak azalduko beharko dira (gutxienez):

- Kontsumitzaile bat, normalean auzoko dendetan erosten duena
- Kontsumitzaile bat, askotan Internet bidez edo merkataritza gunen handietan erosten duena
- Saltoki txiki baten jabea
- Merkatarien elkarteko ordezkaria
- Enpresa transnazional bateko Euskal Herriko ordezkaria
- Herriko/Hiriko alkatea

PROPOSATZEN DEN EGOERA:

Enpresa transnazional batek delegazio bat zabaldu berri du zuen herri edo hirian, eta delegazioaren irekiera ospatzeko asmoz, eta hiriko/herriko jendea erakarri nahian, festa bat antolatu nahi du, deskontu eta opari ugari eskainiz; horretarako, izugarrizko publizitatea egiten ari da herrian zehar, megafono eta kartelen bidez.

Egoera horren aurrean, bertako merkatariak oso haserre daude; izan ere, beraien salmentetan jaitsiera nabarmena aurreikusten dute; merkatarien elkarteak bilera ireki batera deitzeko eskatu dio Udalari, gai horren aurrean hiri edo herri mailan neurriak hartzeko, eta herritarrek ere beraien iritzia emateko. Beraz, bilera ireki horretan, gutxienez, aurreko puntuan proposatzen diren pertsonaiek parte hartuko dute. Talde bakoitzeko kideek rol ezberdinak hartuko dituzte, eta pertsonai bakoitzak kontsumo arduratsuaren aldeko edo kontrako argudioak aurkeztuko ditu, ondorengo puntuan adierazten den helburua lortzeko. Bertako merkatariak askotariko neurriak proposatuko dituzte, kontsumo arduratsuaren aurrean beraien egoera defendatzeko.

Nahi izanez gero, pertsonai gehiago gehitu ditzakezue rol-playing honetara. Lagungarria izango da, rol-playing-a gauzatzeko, aurrez, pertsonai bakoitzak gidoi bat prestatzea.

ROL-PLAYING HONEN HELBURUA:

Rol-playing honen helburu nagusia kontsumo eredu basatiek, hala nola eredu kapitalistak bultzatzen duen kontsumismoak, gure herrietako saltoki txikietan dituzten ondorio negatiboak azaleratzea da, eta horren aurrean, saltokiek, tokiko administrazioek eta herritarrek hartu ditzaketen neurriak modu erakargarri batean azaltzea.

Rol-playing-ean parte hartuko duten pertsonaien gidoia prestatu aurretik, irakasleak ondorengo galdera hauek proposa ditzake, talde txikian erantzuteko, eta ideia berriak sortarazten laguntzeko:

- Zeintzuk uste duzue direla saltoki handiek eta boteretsuek bultzatzen dituzten kanpainen edo ekimenen herrietako saltokietan sortzen dituzten ondorio negatiboak? (2-3 ondorio identifikatu)
- Aldi berean, zeintzuk uste duzue direla kontsumo eredu basatiek pobrezia egoera pairatzen duten hegoaldeko herrialdeetan sortzen dituzten ondorio kaltegarriak? (Pobrezia, osasun arazoak, desberdintasunak...) Lotu munduko arazo orokor larriekin.
- Saltoki txiki bateko jabeak bazinatekete, zein neurri hartuko zenituzkete kontsumo arduratsuago bat bultzatzeko?
- Administrazio edo politikariak bazinatekete, berriz, GIHren inguruko zein neurri proposatuko zenituzkete Agenda 2030aren baitan?

Ebaluaketa eta hausnarketa

Talde bakoitzak 5 minutuko iraupena duen Rol-playing bat egingo du, eta irakasleak talde-lanaren ebaluazioa elementu modura erabil dezake; kontsumo arduratsuago bat bultzatzeko talde bakoitzak aurkezten dituen proposamenak eta horien sakontasun maila ebaluatu ditzake, eta baita Black-Friday moduko ekimen kontsumistek sorraraz ditzaketen ondorio kaltegarriak ere modu egokian identifikatu al dituzten.

Baliabideak eta materialak

- Proiektorea eta bozgorailuak
- Arbela
- Taldeka lan egiteko ordenagailuak eta Internet
- Bideoa GIH 12 (2 minutu):
<https://www.youtube.com/watch?v=4cXuOxlzZnw&list=PLVpRlgPG0eJmX-SEnHuS2J92WVlZBNdxDV&index=26>
- Black Fraude, por un día sin compras y 364 de consumo responsable (campaña de Setem 2018)
<http://ahotsa.info/edukia/black-fraude-por-un-dia-sin-compras-y-364-de-consumo-responsable>
- Informe semanal- Navidades in Black Friday
<http://www.rtve.es/alacarta/videos/informe-semanal/informe-semanal-navidades-in-black-friday/3819622/>
- 3 opciones alternativa para un Black Friday alternativo
<https://www.youtube.com/watch?v=u-SVueRtl1A>
<https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/sustainable-consumption-production/>
- Saretuz: Donostiako kontsumo arduratsurako taldea
<https://ecosfron.org/te-presentamos-el-video-de-saretuz/>